EN MARTÍ TACÓ

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

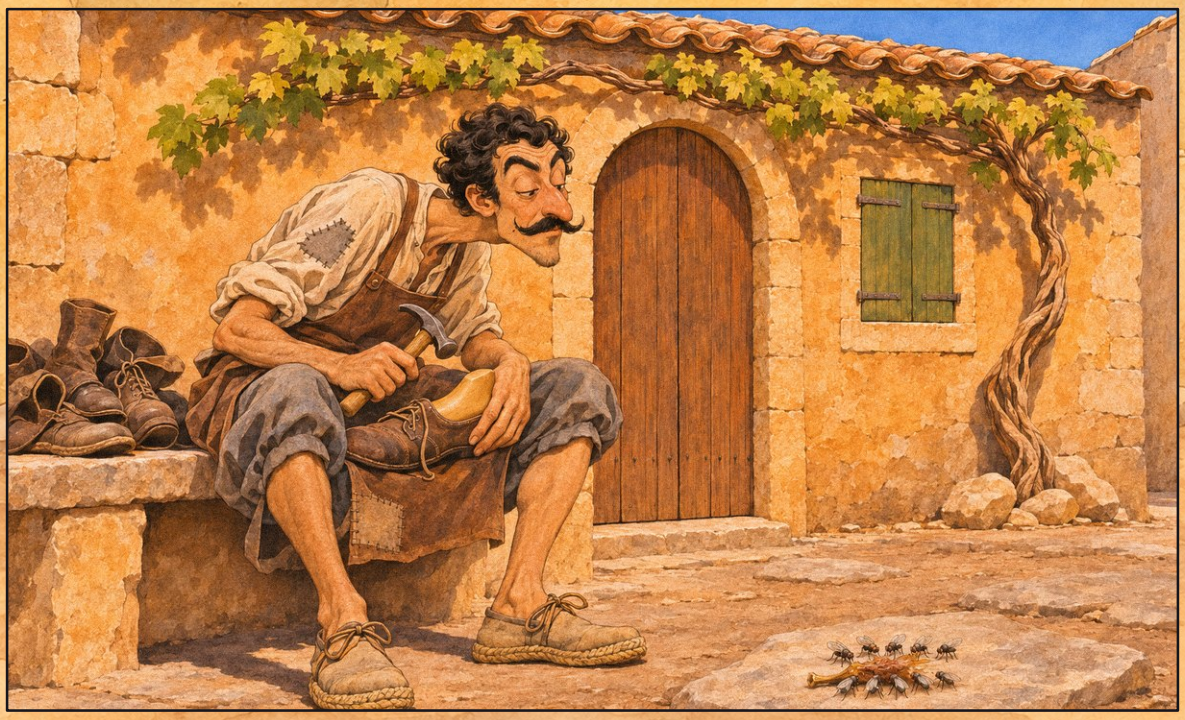

AXÒ ERA UN TACONER QUE FOGÍA DE FAM Y DE FEYNA, Y S'ESTIMAVA MES QUATRE FESTES SEGUIDES QU'UN DÍA FENER.

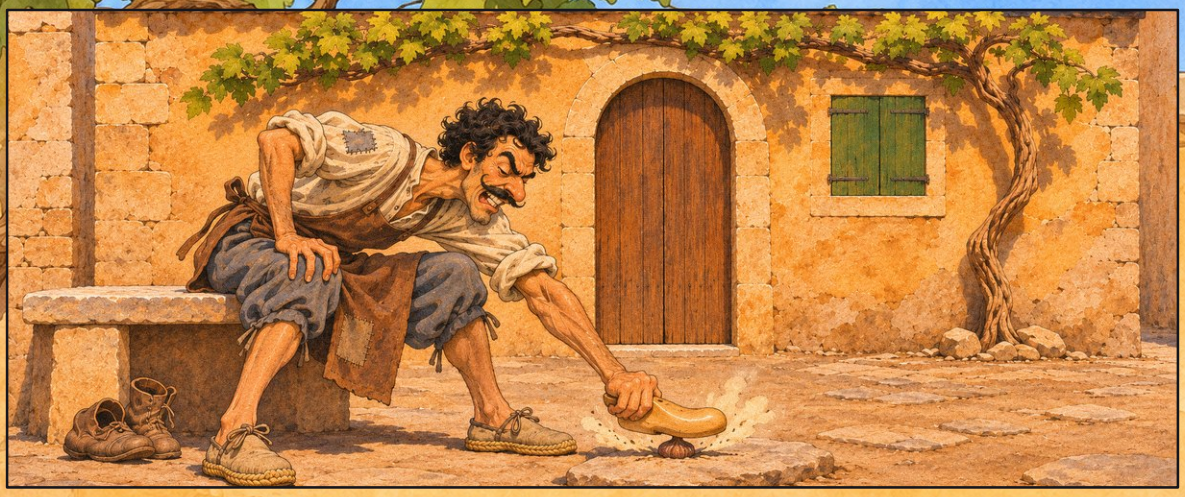
HAVÍA NOM MARTÍ.

UNA VEGADA TACONAVA DEFORA, EN ES SOL, Y REPARÁ UN BOLICH DE MOSQUES AFICADES Á UN CAPOLL DE FIGA SECA QUE HAVÍA TIRAT.

AB SA FORMA LOS ENCIVELLA MANCIÚLA...

...Y VA VEURE QUE N'HAVÍA MORTES QUATRE Y BALDADES VUYT.

¿AXI VA AXÒ? ¿ES EL DIR QUE AB UN COP N'HE MORTS QUATRE Y BALDATS VUYT?

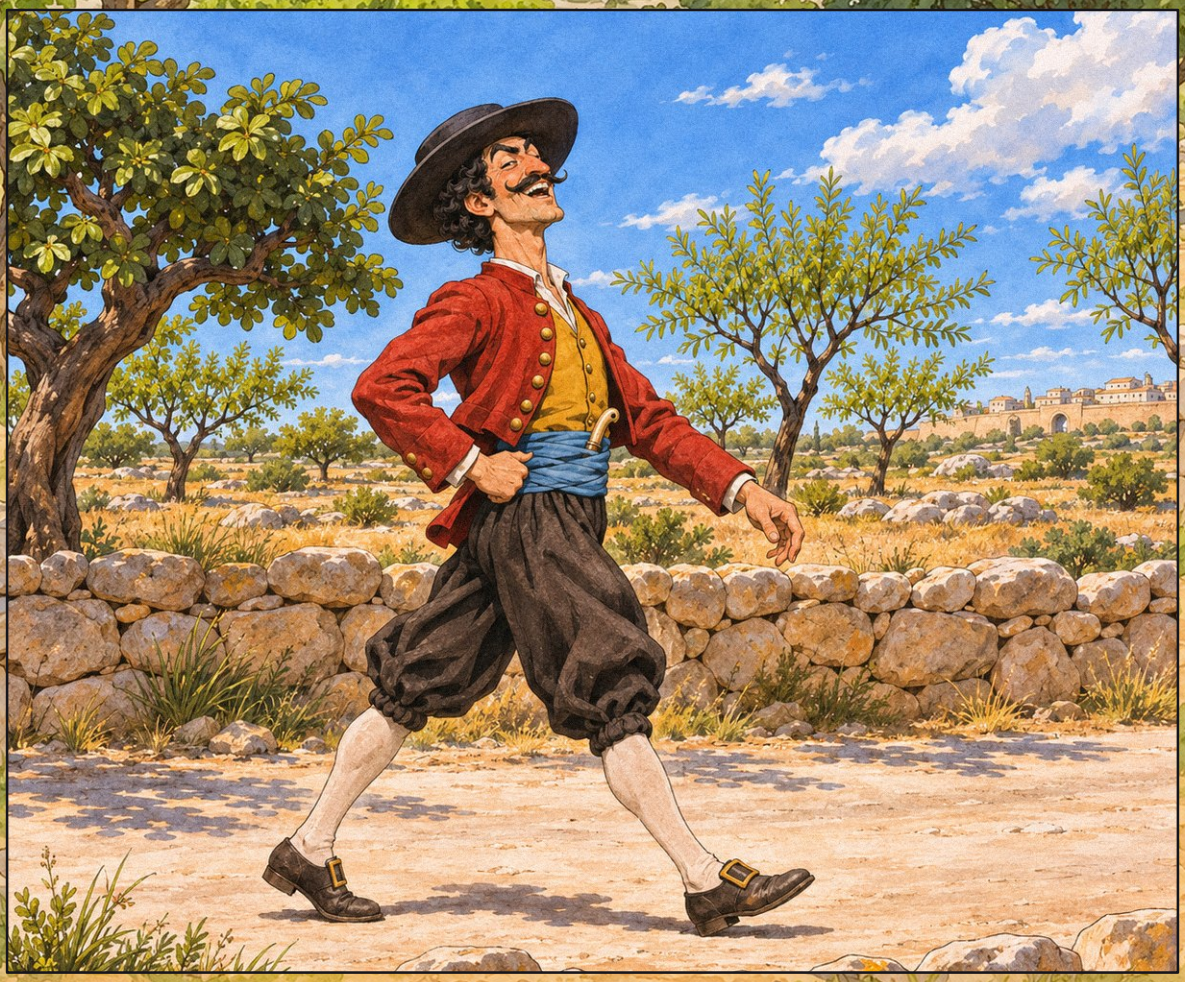
NO VUY JO FER PUS FEYNA. A N'EL REY VUY ANAR Á CONTARHO.

VA VENDRE SES FORMES, SA SOLA, TOTS ELS ORMETJOS DE L'OFICI...

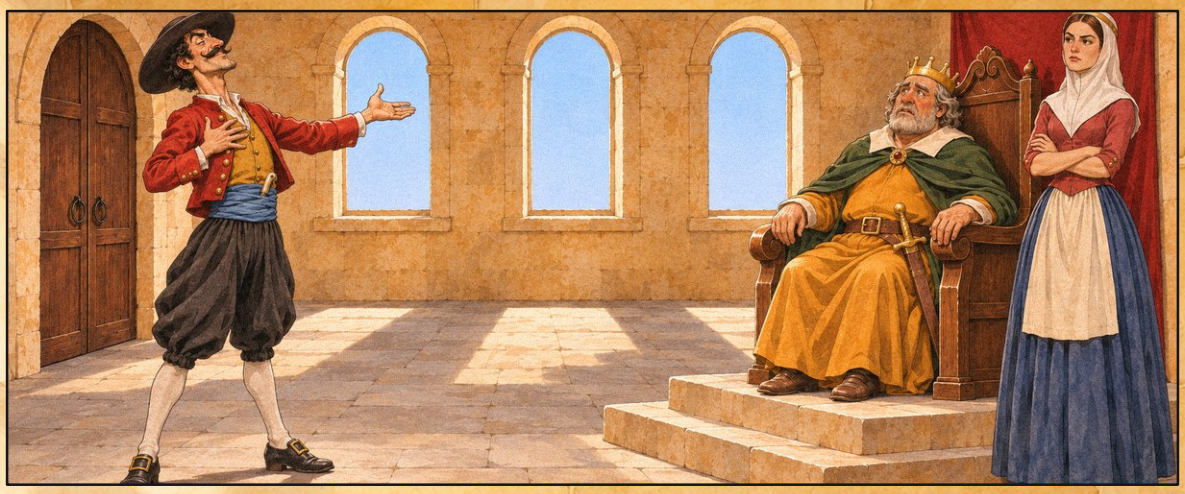
...SE COMPRA UN VESTIT NOU, Y TOT MUDAT JA VA ESSER PARTIT CAP Á CA'L REY.

HI ARRIBA, S'HI PRESENTA, Y LI DIU.

SENYOR REY, VAMETAQUÍ.

VENCH Á FERLI Á SEBRE QUE SOM UN HOMO QUE M'ANOMÊN DON MARTIN TACÓN, QUE AB UN GOLPE EN MAT CUATRO Y EN BALT OCHO.

¿AQUESTA M'ES VERA?

PASSA DE VERA.

IDÒ Á TU T'HAVÍA MESTER.

ESTICH Á SON MENAR.

EL REY LO ENDEMÁ DEMATÍ EL CRIDA, EL FA BERENAR, Y LI DIU.

HI HA UN ANIMALOT COM TRES BOUS, QUE D'EN TANT EN TANT S'EN ENTRA DINS LA CIUTAT, Y NO'S POT DIR SA DESTROSSA QUE'M FA.

NO SÉ'S CONTE DE GENT QUE'M MATA CAD'ANY. TOT ES MEU PODER NO HA BASTAT PER LLEVARLO DES MITX; Y, DES QUE SOM REY, M'HI PECH.

TU YDÒ QUE ÉTS TAN VALENT, QUEDAS ENCARREGAT DE MATARLO; AB SO BEN ENTÊS QUE, SI Á'S VESPRE NO L'HAS MORT, TE MATAREM Á TU.

PREN SA FORSA QUE VULGUES, Y JA POTS ESSER PARTIT.

VOS ASSEGUR QU'EN TACÓ NO'N TENÍA CAP DE RIAYA; PERÒ NO S'ATREVÍ Á RECAPITOLAR, PER POR DE SA POR.

DESPRÉS DE PENSARHI BE, S'ESCLAMÁ:

PREN CORANTA SOLDATS, Y DIU:

EN DEVANT SES ATXES, ALLÁ HONT CAPLLEVA S'ANIMALOT TENÍM SES FEYNES.

HALA YDÒ

...DIGUEREN ES SOLDATS, Y PARTIREN.

P'ES CAMÍ LI CONTAREN SES PROESES DE S'ANIMAL, QUE AB CADA BRÚFOL TOMAVA UN HOMO D'ESQUENA...

...Y, EN ESTAR CANSAT D'ENGOLIRSE GENT, COM TENÍA UNA BANYOTA DE DUES BRASSES EN MITX DES FRONT, S'EN HI DUYA PONXITS NOU Ó DEU, PER ETZIBARLOSSE, EN REVENIRLI SA TALENT.

EN TACÓ NO HI VEYA DE CAP BOLLA DES RETGIRÓ QUE DUYA.

QUANT VAREN HAVER CAMINAT UN BON TROS, ENTRAREN DINS UN PINAR MOLT GRAN, QUE FEYA UN PUJOL LLUNY.

DON MARTIN, VEYS AQUELL PUJOL?

SI-FA.

YDÒ ALLÁ ES S'ANIMAL.

COP EN SECH SENTEN UNS BRAMULS LA MES FORTS Y ESGLAYADORS.

¡ES ELL! ¡ES ELL!

...Y GIRAREN EN COVA; Y TOTS, CAMETES ME VALGAN.

DON MARTIN FOGÍA AB ELLS TOT D'UNA. LLAVÒ SE RETURÁ, Y DIU:

PERÒ ¡BESTIA DE MÍ! ¿AHONT M'EN VAIG? ¿A CA'L REY PER QUE'M MATEN?

JA VAL MES ESPERAR S'ANIMAL, Y SERÁ LO QUE DEU VOLDRÁ.

S'ANIMAL HAVÍA SENTIDA S'OLOR; DUYA RUSCA FERM, Y HAVÍA ARRANCAT Á CÓRRER CAP Á N'EN TACÓ.

S'EN VENÍA BEN ACANALAT, AB SET PAMS DE BOCA UBERTA, Y AB CADA ESTRAVADA, SI FERÍA UN PÍ, EL ROMPÍA EN SECH.

DON MARTIN, QUANT EL SE VA VEURE DEMUNT, PROVÁ DE FOGIR; PERÒ COM MES ANAVA, MES LI REPRENÍA S'ANIMAL.

L'HOMO, PERDUT DE TOT, SE POSA DERRERA SA SOCA D'UN PI.

S'ANIMAL AB SA FUA QUE DUYA, NO'S POGUÉ RETURAR.
AB SA BANYOTA PEGA Á N'AQUELLA SOCA, Y LA S'HI AFICÁ UN FORCH Y MITX, Y VA ROMANDRE ENROCAT.

DON MARTIN SE TREU UN GUINEVET, Y GUINEVETADES Á S'ANIMAL P'ES PITS Y PER SA PANXA.

AL PUNT EL VA TENIR MORT; LLAVÒ LI VA ROMPRE SA BANYOTA AB UNA PEDRA.

ES SOLDATS S'ERAN ATURATS DEMUNT UN TURÓ, Y SE CREYEN QU'ES TACONER JA ERA ROEGAT Y MITX PAIT.

ASSETSUAXÍ SENTEN CRITS Y CRITS. TOT D'UNA NO SABÍAN QUI ERA. DES CAP D'UN POCH, UN DIU.

QUE'M TIRAN DE UNA PASSA, SI AXÒ NO ES DON MARTIN QUE MOS CRIDA.

ELL EU VA ESSER.

ERA PARTIT CORRENS, CRIDANTLOS COM UN DESESPERAT.

VENIU, VEUREU; VENIU, QUE L'HE MORT. VENIU, Y EL VEUREU.

¡AXÒ NO POT ESSER! ¡NO POT ESSER, DON MARTIN!

TORNAREN ARRERA Y ANAREN AB ELL EN ES LLOCH DE LA FETA, Y TROBAREN S'ANIMALOT AB SA BANYOTA ROMPUDA, Y TOT GUINEVETETJAT, DINS UNA BASSA DE SANCH.

¡PERÒ, DON MARTIN! ¿Y COM DIMONI L'HEU MORT?

L'HE AGAFAT PER SA BANYOTA, Y BONES GUINEVETADES.

¿Y COM DIANXA TENIU TANT DE PIT Y TANT DE BRAÓ?

SI VOLTROS NO'M CONEXEU! ¡SI SOM UN HOMO QUE AB UN GOLPE EN MAT QUATRO Y EN BALT OCHO.

TAYAREN ES CAPARROT Á S'ANIMAL, PER QUE'L REY EL VES.

DON MARTIN EL VOLGUÉ DUR, Y EL DUYA P'ES TROS DE BANYOTA QU'HAVÍA QUEDAT.

EL REY, QUANT EL VA VEURE, QUEDÁ AB SOS CABEYS DRETS.

SA NOTICIA S'ESCAMPÁ PER TOTA LA CIUTAT, TOTHOM BOTAVA D'ELEGRÍA, TOTS VOLÍAN VEURE DON MARTIN, Y EL PASSETJAREN EN TRÏUNFO PER PLASSES Y PER CARRERS.

Y TOTHOM QUE LI DEYA.

¡PERÒ, DON MARTIN! ¿Y SOU VOS QUE L'HEU MORT?

¡VEAM YDÒ SI SEREU VOLTROS, CUQUES MOLLES! ¡ELL NO'M CONEXEU NO!

¡SI JO SOM UN HOMO QUE AB UN GOLPE EN MAT QUATRO Y EN BALT OCHO!

EL REY EL CARREGÁ DE DOBLES DE VINT.

TANT GROS ERA ES VIATJE, QUE LI VENGUÉ BEN JUST ARRIBAR Á CA-SEUA.

SE POSÁ Á FER VIDA DE SENYOR, Y FEYA RAIG Y ROY PER ALLÁ HONT PASSAVA.

¡ES DOBLERS! ELL LOS FEREN REDONS Á POSTA, PER QUE REDOLIN.

(DEYA ELL, QUANT QUALCÚ LI ACONSEYAVA QUE NO GASTÁS TANT).

Y NO FEYA MES QUE ANAR DE FESTES Y BAUXES.

AXI PASSÁ UN PAREY D'ANYS.

Y HEU DE CREURE Y PENSAR QUE Á SA CIUTAT AHONT EL REY ESTAVA, HI VA COMPARÊXER UN ALTRE ANIMALOT, MES FAREST QUE AQUELL PRIMER, Y QUE TENÍA SET CAPS.

ES SEU AMAGATAY ERA UN BARRANCH MOLT FONDO; Y, EN TENIR TALENT, SORTÍA, Y S'EN ANAVA ALLÁ HONT VEYA QUE HAVÍA DE FER MES MATX, Y TOT HO ARRAGUSSAVA: HOMOS, DONES, ATLOTS, BESTIAR.

NO DEXAVA RES PER VERT.

CUANTRE ELL NO HI VALÍAN ARMES, NI TROPES, NI FORSES HUMANES.

TOTA LA CIUTAT ERA UN DOL.

EL REY, APURAT DE TOT, FA FER UNES DICTES QU'ES QUI MATÁS AQUELL DRACH, SE CASARÍA AB SA SEUA FIA.

ES DRACH FEYA TANTA FAREDAT Á TOTHOM, QUE NINGÚ TENGUÉ PIT PER SORTIR Á COMBATRE AB ELL.

CAP N'HI HAGUÉ QUE NO S'AFLUXÁS DE SA FIA DEL REY.

EL REY, VEENT QUE NINGÚ'S PRESENTAVA, Y DE CADA DÍA ES DRACH FEYA MES DESTROSSA, S'ESCLAMA.

DIT Y FET, ENVÍA UN PAREY DE CRIATS Á CERCARLO.

ES CRIATS PARTIREN, Y CERCA QUI CERCA DON MARTÍN TACÓN. A LA FÍ L'ARRIBAREN Á TROBAR.

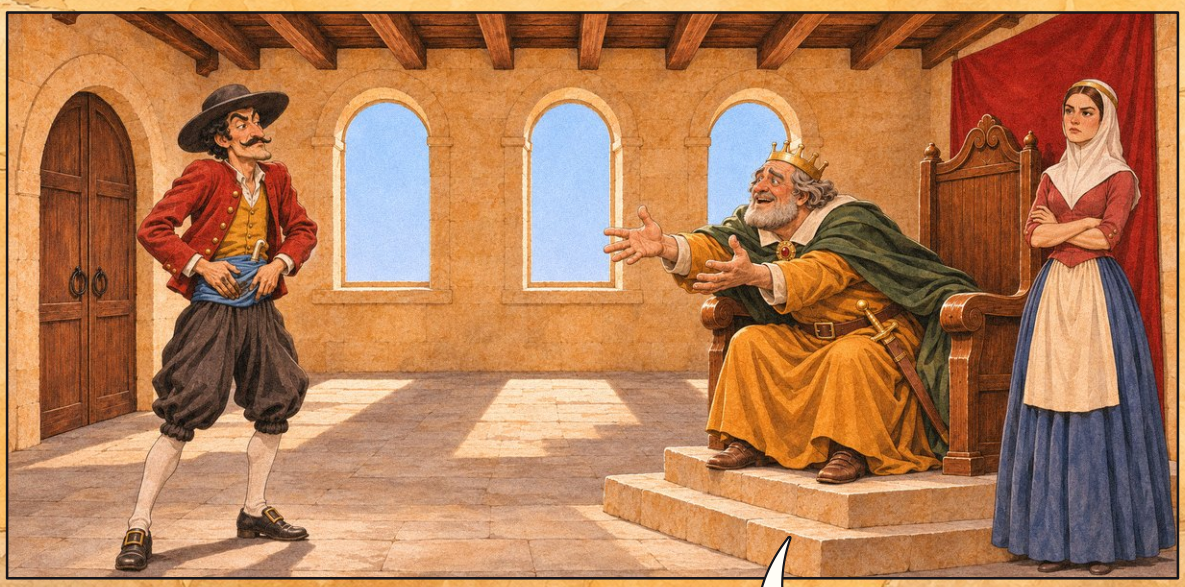
DON MARTÍN, EL REY VOS ENVÍA Á DEMANAR.

¿QUE DIMONI VOL?

ANEM AB NOLTROS, Y HO SABREU DE SA SEUA BOCA.

HI VA; Y EL REY, QUE L'ESPERAVA AB PROU DEVOCIÓ, LI DIGUÉ:

SI NO TE DICH PER QUE T'HE ENVIAT Á DEMANAR, NO'U SABRÁS.

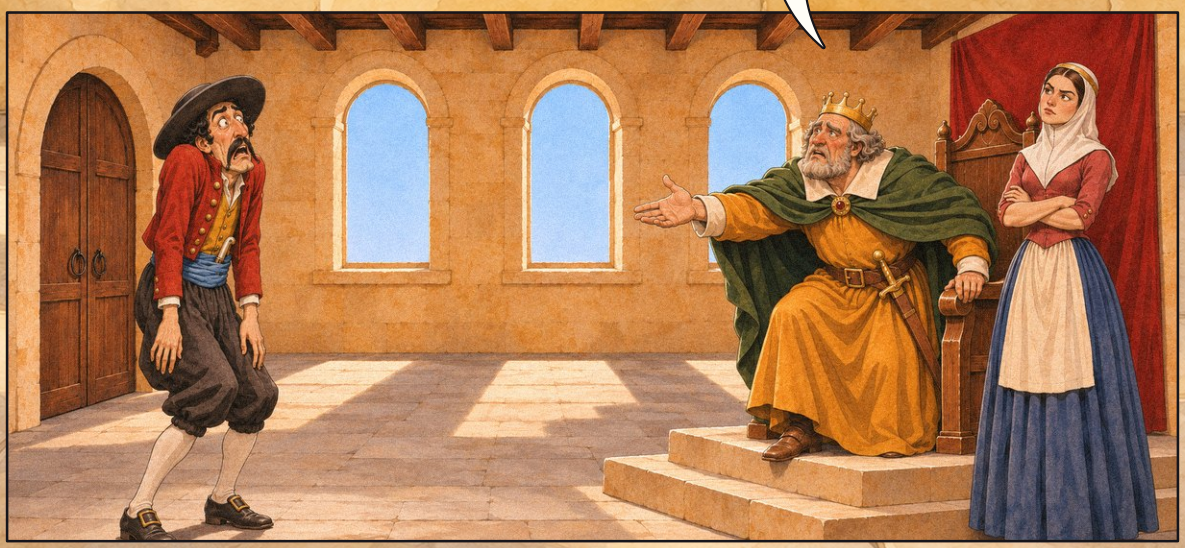
Y LI CONTÁ DES DRACH, SA MOLTA DE GENT QUE MATAVA, TOT LO QU'HAVÍAN PROVAT PER LLEVARLO DES MITX, SES DICTES QUE S'HAVÍAN FETES, QUE NINGÚ S'ERA PRESENTAT; Y ACABÁ PER DIRLI.

T'HE ENVIAT Á DEMANAR PER QUE TU QU'ÉTS TAN ACORAT, TU QUE MATARES S'ALTRE, MATES AQUEST.

SI'L MATAS, TE CASAS AB SA MEUA FIA; SI NO'L MATAS Á ELL, ELL JA SE CUYDARÁ DE MATARTE Á TU.

PREN YDÒ ES SOLDATS QUE VULGUES, Y PARTEIX ARA MATEIX.

EN TACÓ, QUANT SENTÍ AQUESTES COMANDASSIONS, PODEU PENSAR, ROMANGUÉ SENSE POLSOS.

LLEVÓ VA ROMPRE EN FLASTOMÍES, Y SE POSA Á DIR:
¡OH! ¡MAL NO HAGUESSEN TROBAT ES CAMÍ ES CRIATS QUE VENGUEREN Á CERCARME!
MAL NO L'HAGUÉS TROBAT JO, QUANT VAIG VENIR S'ALTRE VEGADA.
Y ¿QUI M'HA FET Á MI MATADOR D'ANIMALS FEROSOS?

¡QUE VAIG MATAR S'ALTRE! ¿Y COM NO L'HAVÍA DE MATAR, SI VA QUEDAR AB SA BANYOTA AFICADA DINS SA SOCA DES PÍ?
Y SI NO TÉ SA DESGRACIA D'AFICARLA S'HI, ¿QUE N'HAURÍA FET DE SA MEUA CÒRPORA? LO QUE'N FARÁ AQUEST DRACH.
NO, Y DIUEN QUE TÉ SET CAPS PER FALTA D'UN.

Y L'HOMO VA PRENDRE AQUEST CAP DE FÍL, Y NO HI VA HAVER FLESTOMÍA QUE NO SE TIRÁS, FINS QUE Á LA FÍ S'ESCLAMÁ:

ES CONVERSAR ES PER DEMÉS. NO HAN D'ESSER SES PARAULES, SINO SES OBRES QUE M'HAN DE TREURE DE DINS ES FANCH.

QUI TÉ ES BALL, BALLA, Y FORIS. MAL CAMÍ PASSARLO PREST, Y LO QUE S'HA D'EMPENYORAR, QUE SE VENGA.

L'HOMO PREN CORANTA SOLDATS.

¡HALA CAP Á N'ES DRACH!

...Y ES SOLDATS DE MALES RETRANQUES FERM PARTIREN AB ELL.

QUANT FOREN UN QUARTET LLUNY DES BARRANCH AHONT SOLÍA CAPLLEVAR ES DRACH, ES SOLDATS DIGUEREN:

DON MARTÍN; VATALLÁ ES BARRANCH. SEGUIU CAMÍ CAMÍ, Y NO VOS PODEU PERDRE.

AVEURE SI TORNAU GENDRE DEL REY.

A POCH Á POCH. ELL M'HEU D'ACOMPANYAR.

NO SERÁ VER. JA HEM FET PROU Y MASSA DE MOSTRARVOS ES BARRANCH.

EN QUE'L DIMONI'N PAS, M'ACOMPANYAREU.

MENTRES ESTAVAN AB AQUESTES, SENTIREN UNS BRAMULS LO MES ESQUERDATS Y AXORDADORS PER SA PART DES BARRANCH.

¡ES DRACH! ¡ES DRACH!

...Y GIRAREN EN COVA, Y FOGIREN CARRERA UBERTA, TANT COM EN PORÍAN TREURE.

EN TACÓ, SENSE SEBRE QUE'S FEYA FOGÍA TAMBÉ.

LLAVÒ SE RETURÁ, Y DIGUÉ:

¡PERÒ BESTIA DE MÍ! QUE HE DE FER DE FUGIR? SI FUIG DES FOCH, M'HE DE TIRAR DINS SES BRASES.

MES EN MERESCH; NO M'HO HAGUÉS CERCAT.

Y SOBRE TOT, D'HOMOS COVARDOS NO S'EN CANTEN ROMANSOS. CAP Á N'ES DRACH S'HA DIT, Y SERÁ LO QUE DEU VOLDRÁ.

ENCARA NO HAVÍA ACABADES AQUESTES PARAULES QUANT LI RESPLANDIREN DINS ES CAP UN PAREY DE BRAMULS MES FORTS Y MES ABORRONADORS QUE'S PRIMERS.

ERA QUE ES DRACH L'HAVÍA AGLAPIT DE DINS ES BARRANCH, Y S'EN VENÍA COM LA BALA.

TREYA FOCH P'ES QUIXALS, Y PEGABA UNS BRÚFOLS QUE FEYAN ARRISSAR ES CABEYS.

EN TACÓ'U DONÁ Á SES CAMES; Y VOS ASSEGUR QUE, SI NO LOS REMANAVA MES AVIAT Á N'ES GALINDONS, ERA PERQUE NO PORÍA PUS; PERÒ ES DRACH LI REPRENÍA CADA VEGADA MES.

L'HOMO, PERDUT DE TOT, AFINA UN GRANDIÓS FORN DE CALS, BUYT Y UBERT, Y SE POSÁ Á VOLTARLO, Y VOLTA QUI VOLTA.

ES DRACH DESÍARA LI ARRIBAVA Á SA ROBA Y PER SES ANQUES, PERÒ NO'L PODÍA ATURAR PERQUE TACÓ FEYE S'ESPÉS TOT QUANT SABÍA.

ENRABIAT DE TOT ES DRACH, PER TRENCARLI EL DEVANT Y SORTIRNE D'UNA VAGADA, PEGA FUA Y LLONGO TOT DRET.

NO POGUÉ ARRIBAR Á S'ALTRA VORERA, Y CAU DINS ES FONDAL.

EN TACÓ TOT D'UNA JA'S PARTIT Á TIRARLI PEDRES Y PEDRES Y MES PEDRES; ES DRACH S'ANFILAVA PER SA PARET, PERÒ ERA TAN CLOSA, QUE NO PODÍA AFERRAR...

...Y, SI AFERRAVA QUALQUE MICA, TORNAVA Á CAURE, PERQUE EN TACÓ NO PARAVA DE FERLI PLOURE UNA CALABRUXADA DE PEDRES DEMUNT.

TANTES N'HI TIRÁ, QUE L'ARRIBÁ Á ESTORMEIR, Y LI VA ESCLAFAR TOT QUANTS DE CAPS TENÍA.

PARTEIX CORRENS Á VEURE SI AGAFARÍA ES CORANTA SOLDATS, PER DONARLOS SA BONA NOVA.

LOS VA VEURE QUE FOGÍAN, Y SE POSA Á CRIDARLOS COM UN DESESPERAT.

ES SOLDATS EL SENTIREN, S'ATURAREN, Y L'ESPERAREN, DIENT.

QUANT DON MARTIN ARRIBÁ Y LOS HO DIGUÉ, NO S'HO PORÍAN CREURE.

PER TREURESE ES GAT DES SACH, S'EN ANAREN Á N'ES FORN DE CALS, Y VEREN ES DRACH ESTÊS Y FET UNA COCA.

QUEDAREN EN SOS CABEYS DRETS.

EN TACÓ JA TORNAVA ESSER TAN FANFARRÓ COM SEMPRE, Y PROU SE GUARDÁ DE DIR QUE'S DRACH HAGUÉS CAYGUT DE DESGRACIA DINS ES FORN DE CALS.

PERÒ, ¿QUE DIMONI HEU FET?

¿QU'HE FET? ¡L'HE MORT!

PERÒ ¿COM HO HEU FET?

ELL M'HA ENVESTIT, Y JO M'HE POSAT Á TIRARLI PEDRES, Y N'HI HE TIRADES FINS QU'HA HAGUT AXAMPLATS ES POTONS.

¡EL DIMONI SOU!

SI VOLTROS NO'M CONEXEU. ¡SI JO SOM UN HOMO QUE AB UN GOLPE EN MAT CUATRO Y EN BALT OCHO!

TAYAREN ES SET CAPS Á N'ES DRACH, LOS ENFILAREN Á UNA CORDA...

...Y EN TACÓ VOLGUÉ PRESENTARSE CARREGAT AB S'ENFILAY Á N'EL REY; Y S'HI PRESENTÁ.
EL REY NO S'EN PORÍA AVENIR, NO S'EN PORÍA AVENIR NINGÚ.

AL PUNT LA CIUTAT ESTIGUÉ ALTA, Y TOTHOM VOLÍA VEURE DON MARTIN, Y NO HI HAVÍA BOCA QUE NO CRIDÁS ¡VIVA DON MARTIN!, Y EL PASSETJAREN EN TRIUNFO PER TOTES SES PLASES Y CARRERS.

¿SABEU QUE'M PAREXEU? FORMIGUES. SI VOS POSAVA SES MANS DEMUNT, NO VOS VEURÍAN PUS.

¿Y QUE NO M'HEU MIRAT BE? ¿AQUÍ HI HA PIT QUI NO RECULA! ¡SI JO AB UN GOLPE EN MAT CUATRO Y EN BALT OCHO!

Y SI NO, ¡QUE'N VENGAN D'ANIMALOTS AB BANYOTES Á'S MITX DES FRONT!

¡QUE'N VENGAN DE DRACHS AB SET CAPS, VEAM SI Á'S TEMPS DE DIR UN PARE NOSTRO NO SERÁN TOTS BENES!

Y LA GENT QUE COM EL SENTÍAN PARLAR TAN GRANAT, NO HI POSAVAN CAP DUPTE DE QU'ERA MES CAPÁS DE FERHO QUE DIRHO, Y NO S'ATURAVAN DE CRIDAR ¡¡¡VIVA DON MARTIN!!! ¡¡¡VIVAAA!!!

PARAULA DE REY NO POT MENTIR. HAS MORT ES DRACH. T'HAS DE CASAR AB SA MEUA FIA.

¡ELL QUE'U VÉSSEM!

LO ENDEMÁ SE CASAREN, SE FEREN UNES GRANS NOCES Y SARAU PER LLARCH; Y TOTHOM: DON MARTIN PER AQUÍ, Y DON MARTÍN PER ALLÁ, Y DON MARTÍN PER ALLÁDESSÁ, Y TOT ERA DON MARTÍN.

EL REY Y SA SEUA FIA NO ERAN RES DEVORA ELL.

PERÒ DON MARTÍN ERA UN HOMO TAN ESTRAMBÒTICH, QUE FUMAVA AB PIPA, Y TREYA FOCH AB UNA PEDRA FOGUERA Y ESCA...

...Y DINS ES LLIT LI PEGAVA PER FUMAR, Y TOT ANAVA ESCA, Y SOYAVA ES LLANSOLS, SES COXINERES, Y HO SOYAVA TOT.

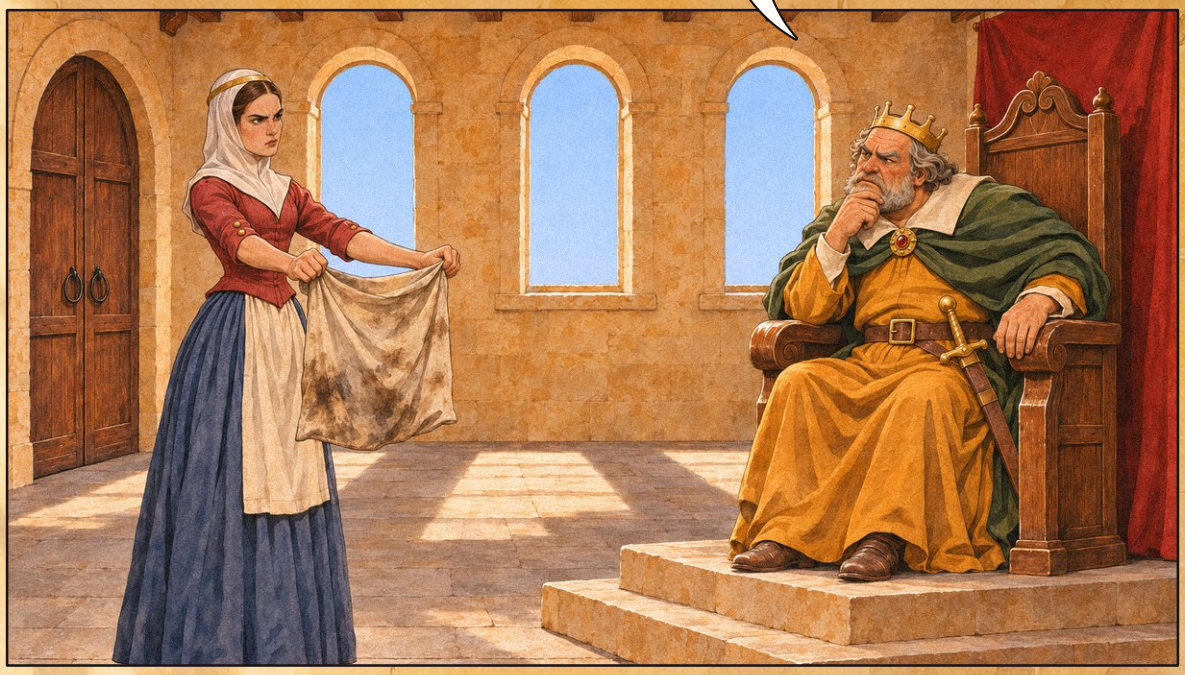

SA FIA DEL REY ESTAVA BEN APURADA, Y NO HI HAVÍA QUE DIRLI RES, PERQUE SEMPRE SORTÍA AB AQUESTES:

SA FIA DEL REY AGUANTÁ UN PAREY DE MESOS, FINS QUE NO POGUÉ PUS, Y'U CONTÁ Á SON PARE QUE NO HI HAVÍA QUI HI HABITÁS AB DON MARTÍN.

NO RES, EL MATAREM. ANIT MATEIX FARÉ POSAR QUATRE SOLDATS DEVALL ES LLIT, Y QUANT RONCARÁ, SORTIRÁN, Y L'ENLLESTIRÁN.

EL REY PASSÁ AQUESTA ORDE Á QUATRE SOLDATS.

DON MARTÍN AQUELL DÍA SE PASSETJAVA MES INFLAT QU'UN LLEU AB CEBA, Y VOS ASSEGUR QUE'N DUYA DE VENT Á SA FLAUTA.

UNA DONETA VEYA S'HI ACOSTA.

¡DON MARTÍN, ESCOLTAU! ¡ESCOLTAU, DON MARTÍN!

DON MARTÍN TANT SOLS NO S'HI GIRÁ.

DES CAP D'UNA ESTONA SA VEYETA QUE LI ANAVA SOGUÈU SOGUÈU, LI TORNA DIR.

¡DON MARTÍN, ESCOLTAU PER AMOR DE DEU! ¡NO HI SOM PER MÍ! ¡HI SOM PER VOS, DON MARTÍN!

¡QUE TANT DE MARTINETJAR! SI NO'M DAS CONTE Á DEU, AB UNA COSSA VOS ESBUDELLAVA.

¿NO SABEU QUE JO SOM UN HOMO QUE AB UN GOLPE EN MAT CUATRO Y EN BALT OCHO?

AQUELLA DONETA CALLÁ, PREN PER UN ALTRE CARRER, Y FA DE TOPARLO, Y SE POSA Á DIRLI.

¡DON MARTÍN, JO HI SOM P'ES VOSTRO BE! NO'US ENFADEU; ESCOLTAUME, PER AMOR DE DEU.

VOS NE PENEDIREU, SI NO M'ESCOLTAU; Y MIRAU QUINA HORA VOS HO DICH, DON MARTÍN.

¡VEAM QUE LLAMP VOLDRÁ AQUEST DIMONI DE DONA!

...S'ESCLAMÁ ELL, Y S'ATURA.

AQUELLA DONETA LI DIU.

ANIT VOS HAN DE MATAR EN ESTAR DORMIT.

EU SÉ DES CUATRE SOLDATS QUE D'ORDE DEL REY S'HAN DE POSAR DEVALL ES VOSTRO LLIT...

...Y EN SENTIRVOS RONCAR, VOS HAN DE FER BOTIR ES CAP DE DEMUNT ES COLL.

DON MARTÍN VA PENDRE SA SEUA, Y ES VESPRE, EN LLOCH D'AJEURESE, S'ASSEU DEMUNT ES LLIT, Y FUMA QUI FUMA, Y BONES PIPADES; Y VENGA ESCA Y MES ESCA.

Y ELL XUCLA QUI XUCLA, Y VENGA ESCA Y MES ESCA, Y CRITS Y RENOU.

PERÒ ¿Y NO VEUS QUE NO DEXES DORMIR UNA CRIATURA?

¿DON MARTIN? ¡DON CARABASSENCH!

¡Y SI JO M'ANOMÊN DON MARTÎN!

¿QUE DÍUS QUE FARÁS? ¡AB UN GOLPE EN MAT CUATRO Y EN BALT OCHO, Y ALERTA MOSQUES!

Y NO'L TREYEN D'AQUI, Y COM MES ANAVA, MES ESTABEIG MOVÍA.

DES CAP DE UN PAREY D'HORES DIU.

AQUI DINS HI HA QUALCÚ. JO SENT ALENS.

DEUS SENTIR ES TEUS Y ES MEUS.

SENT ES TEUS Y ES MEUS Y ES D'ALTRI.

¡SOM NOLTROS DOS TOTSOLS, LOCO! ¡ES QUE SOMÍAS!

TE DICH QUE AQUI DINS HI HA QUALCÚ. Y ARA NO SENTS AQUETS ALENS?

AQUI UN SOLDAT DIGUÉ Á N'ELS ALTRES.

NO ALENEU TAN FORT QUE MOS SENT.

Y ALENAREN TOT LO MES PETIT QUE SABEREN, PER QUE NO LOS SENTISSEN POCH NI GENS.

DON MARTÍN TORNÁ Á SUCAR ELS AYS SOBRE QUE SENTÍA ALENS, Y SA FIA DEL REY QUE LE HI NEGAVA.

A'S CAP DERRER ELL DIU:

ENCÉN ES LLUM, Y MIRAREM DEVALL ES LLIT.

VOLTA CAMA, ENCÉN ES LLUM, ALSA SA DEVANTERA...

...Y ME TROBA AQUELLS QUATRE MALANATS, QUE TREMOLAVAN COM UNA FUYA DE POLL.

¡RECENT MIL LLAMPS! ¿Y QUE FEYM AQUÍ DEVALL, NO-NINGUNS, MES QUE NO-NINGUNS?
¿NO'U DEYA JO QUE AQUÍ DINS HAVÍA QUALCÚ?
¡DON MARTINET, MISERICORDIA! ¡MISERICORDIA, DON MARTINET!
...PLORANT COM Á NINS PETITS.

¡NO; NO HI HA MISERICORDIA QUE HI VALGA! ¡TOTS SOU DIFUNTS!

¡DON MARTINET, SI NO MOS HO HAGUÉSSEN MANAT, NO'U HAURÍAM FET!

¡AH NO! ¡QUI LA'M FA, LA'M PAGA! ¡DE MÍ NO S'ESCAPAN NI SES RATES! ¡Y SI AB UN GOLPE EN MAT CUATRO Y EN BALT OCHO!

A FORSA DE PREGARIES Y MES PREGARIES, DE SÚPLIQUES Y MES SÚPLIQUES, PER AMOR DE DEU Y PER AMOR DE SA MARE, DEXÁ FOGIR AQUELLS QUATRE MALANATS, QUE FOGIREN COM CENT MIL DIABLES.

EL REY QUANT VA SEBRE ES PAS, DIGUÉ:

FIETA MEUA, AQUEST HOMO TEU ES EL REVERENT DIMONI.

¿SOYA ES LLENSOLS D'ESCA? PACIENCIA. ¿NO HI HA QUI LI VAJA EN TORN? PACIENCIA.

¿LI PEGA PER FUMAR DINS ES LLIT TOTA LA SANTA NIT? PACIENCIA; QUE TAL QUIN ES L'HAUREM DE SUFRIR.

SA FIA DEL REY HO VA FER AXÍ, Y DE LLAVÒ ENSÁ VA VIURE DE LO MES Á PLER AB DON MARTÍN...

...Y COM SON PARE VA ESSER MORT, REYNAREN ELLS DOS UNA MALA FI D'ANYS AB MOLTA PAU Y CONCORDIA Y ALEGRÍA DES SEUS VASALLS; Y ENCARA SON VIUS, SI NO SON MORTS.

En Martí Tacó
Rondalles Mallorquines · 26

Contada per en Toni Garrit, de San Llorens des cardessar. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover. Palma Maig de 1895.

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom I, primera edició. Palma, Tip. Católica de Sanjuan, germans, 1896. Planes 51-64.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862-1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1896, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt l'exemplar imprès.

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 11 · 2026-11-22